

១. តើប្រព័ន្ធផ័ត៌មាន (Information System) ជាស្តី? ហើយវាបានដើរការយ៉ាងដូចមេបាទ? តើមានសមាសភាពអ្នកគ្រប់គ្រង អង្គភាព និងបច្ចេកវិទ្យា?

ନିୟମନ୍ୟ

ប្រព័ន្ធព័ត៌មាន (IS) គឺជាករ្យមបញ្ហាលក្ខាន់សមាសភាពជាប្រើប្រាស់ដែលប្រមូល ដំណើរការ រក្សាទុក និង ចែកចាយព័ត៌មាន ដើម្បីគាំទ្រការសម្រេចថ្មី ការសម្រេចសម្រេល ការគ្រប់គ្រង ការវិភាគ និងការបង្ហាញ ទិន្នន័យក្នុងអង្គភាព។

របៀបដំណើការ៖

- **Input (បញ្ហាល)** – ប្រមូលទិន្នន័យដើមពីខាងក្បែង ប្រាជែងក្រោអង្គភាព (ឧ. ប្រតិបត្តិការលក់ ប្រតិបត្តិកិច្ចន)។
 - **Processing (ដំណើរការ)** – បន្ថែមទិន្នន័យដើមឡាតាំងដាក់ពីមានមាននៃយ (ឧ. វិភាគនិន្ននាការ លក់)។
 - **Output (លទ្ធផលបច្ចុប្បន្ន)** – ចែកចាយពីមានដែលបានដំណើរការទៅអ្នកប្រើប្រាស់ (ឧ. របាយការណ៍ ប្រជាដំណើរការ)។
 - **Feedback (មតិយោបល់គ្រប់ផ្លូវ)** – ដួយរាយតម្លៃ និងធ្វើឲ្យដាក់កាលបញ្ហាលកាន់តែប្រសើរ ទេ។

សមាសភាពនៃប្រព័ន្ធដ៏មាន៖

- Management (ការគ្រប់គ្រង) – វិធានការដើរដែនការ ព្រមទាំង សម្របសម្រល និងសម្របចិត្ត។ អ្នកគ្រប់គ្រងរបស់ IS ដើម្បីតាមដានការសំឡេង ដោះស្រាយបញ្ហា និងបង្កើតយុទ្ធសាស្ត្រ។
 - Organization (អង្គភាព) – ជាបនាសម្ព័ន្ធរបស់មនុស្ស ដំណើរការអាជីវកម្ម និងវប្បធម៌ ដែល របស់ IS ដើម្បីសម្របគោលបំណង (ឧ. ផ្លូវក្រួម ដំណើរការ ការងារ និងធ្វើនការស្ថិតិថ្នាក់ជារ)។
 - Technology (បច្ចេកវិទ្យា) – វិធាន Hardware, Software, Database និង Network ដែល អនុញ្ញាតឲ្យប្រមូល រក្សាទុក និងបញ្ហានិន្ទន៍យ។

២. តើប្រព័ន្ធដឹងដី ឬបមិត្រិតគ្រប់គ្រងនានានៅក្នុងអាជីវកម្មយ៉ាងដូចមេច ?

អាជីវកម្មមានកម្រិតគ្រប់គ្រងខ្លួន ហើយកម្រិតនីមួយៗប្រព័ន្ធដែលមានខ្លួន

កម្រិត គ្រប់គ្រង	ប្រភេទប្រព័ន្ធ	គោលបំណង / មុខងារ
កម្រិត ប្រតិបត្តិ	Transaction Processing System (TPS)	គ្រប់គ្រងប្រតិបត្តិការប្រចាំថ្ងៃ (ឧ. លក់ ជ្រាក់ខ្លួន ស្ថិកទំនិញ)
កម្រិត មធ្យម	Management Information System (MIS)	MIS ផ្តល់ព័ត៌មានលាសប្រចាំថ្ងៃ; DSS ផ្តល់ សម្រាប់ប្រើប្រាស់ក្រុមហ៊ុន និងវិភាគទិន្នន័យ ផ្តល់ព័ត៌មានយុទ្ធសាស្ត្រ ការព្យាករណ៍ និងនិន្ទាការសម្រាប់ដែនការរយៈពេលវិនិច្ឆ័យ
កម្រិតលើ	Decision Support System (DSS)	
	Executive Support System (ESS)	

ឧបាទរណ៍៖

- TPS កត់ត្រាប្រតិបត្តិការលក់ប្រចាំថ្ងៃ
- MIS ហានុកព័ត៌មានលក់ប្រចាំសប្តាហ៍ ប្រចាំខែ
- DSS វិភាគនិន្ទាការលក់ និងផ្តល់យោបល់អំពីតម្លៃ
- ESS បង្ហាញស្ថានភាពសរបអាជីវកម្មដល់អ្នកគ្រប់គ្រងកំពុល

៣. តើគឺជាគិស់ Porter's Competitive Forces ដូចអេយក្រមហិរញ្ញវត្ថុបានបង្កើតយុទ្ធសាស្ត្រប្រកួតប្រដែងដោយប្រើ
ប្រព័ន្ធដែលជាអ្នកម៉ែច ?

គិស់កម្មវិធីប្រកួតប្រដែងរបស់ Michael Porter បង្ហាញពីកម្មវិធី ៥ ដែលបង្កើតការប្រកួតប្រដែងក្នុង
ខស្សាបាកម្ម។ ក្រមហិរញ្ញវត្ថុ IS ដើម្បីធ្វើយកបទកម្មវិធីទាំងនេះយុទ្ធសាស្ត្រយ៉ាងឆ្លាត់នៅក្នុង

កម្មវិធីប្រកួតប្រដែង	របៀបដែល IS ដូចអេយក្រមហិរញ្ញវត្ថុប្រកួតប្រដែង
១. ប្រកួតប្រដែង ប្រព័ណ៌	IS បង្កើនប្រសិទ្ធភាព គុណភាព និងសេវាកម្មអតិថិជន ដើម្បីលើសគុប្រកួត
២. អ្នកចូលទិន្នន័យ	IS បង្កើនខបសគុណភាពការចូលទិន្នន័យ ដោយស្ម័យប្រភ័ព្យិកម្ម និងបង្កើតភាពស្ម័យ គ្រងអតិថិជន (ឧ. កម្មវិធីស្ម័យគ្រង់អនឡាត្រូន)

កម្មង់ប្រភពប្រើដៃ

៣. ផលិតផល ប្រសវា
ជំនួស

៤. អគិចិជន (អំណាច
ចារា)

៥. អ្នកផ្តល់ផ្តល់
(អំណាចចារា)

របៀបដែល IS ធ្វើក្រុមហ៊ុនប្រភពប្រើដៃ

IS ធ្វើយបដើតនានុវត្ថុន និងខសប្រើក ដើម្បីបន្ថយហានិកកំយពីផលិតផលជំនួស

IS ធ្វើលេសក្រឡាល់ខ្ពស និងបណ្តាញទំនាក់ទំនងដោយធ្វើលេសក្រឡាល់ដោយអគិចិជន

IS បង្កើនការសម្របសម្រលដោយអ្នកផ្តល់ផ្តល់ និងការតំបនយបំណាយតាម
ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងខ្សែសង្គាក់ផ្តល់ផ្តល់

ឧបាទរណៈ

Amazon ប្រើប្រព័ន្ធផែនក្នុងមានសម្រាប់វិភាគទិន្នន័យ និងលួដីស្ថិច ដើម្បីទទួលអត្ថប្រយោជន៍ប្រភពប្រើដៃ
ដូចជាតម្លៃទាប និងការដឹកជញ្ជូនលើវា។

៤. តើមានវិមាតសិលជម់ប្រចាំនប់ប្រព័ន្ធផែនក្នុងមានអ្នកដោយនៅណា? អធិប្បុយនីមួយ្យ។

ប្រព័ន្ធផែនក្នុងមានបង្កើតបញ្ហាសិលជម់ និងសង្គម។ វិមាតសិលជម់នេះត្រូវបានប្រើដឹកជញ្ជូនប្រចាំនប់
ទាំងនោះ៖

វិមាតសិលជម់

១. Information Rights
and Obligations

សេចក្តីពន្លំ

ស្តីអំពីសិទ្ធិ និងការត្រួតពិចិត្តអ្នកដោយគ្រប់គ្រង
ពែនក្នុងមានផ្តល់ខ្ពស និងការពន្លាកជន

ឧបាទរណៈ

ការការពារទិន្នន័យអគិចិជនពី
ការចូលប្រើដោយត្រូវ
អនុញ្ញាត

២. Property Rights and
Obligations

ទាក់ទងនិងសិទ្ធិកម្មសិទ្ធិលើពែនក្នុងមាន និង
ត្រួតពិចិត្តបញ្ហា

ការគោរពសិទ្ធិអនុសិទ្ធិកម្ម និង
មិនលួចប្រើសិទ្ធិកម្ម និង

៣. Accountability and
Control

កំណត់ថានរណាដើរទទួលខុសត្រូវបំពេះ ការតាមដានកំហុសប្រព័ន្ធប្រ
ជលប៉ែបាល់នៃប្រព័ន្ធផែនក្នុងមាន

ការប្រើទិន្នន័យខសបំណង
ការប្រើទិន្នន័យខសបំណង

៤. System Quality

ផ្តាគលើការធានាច្បាប់ប្រព័ន្ធមានការដឹកជញ្ជូន
គ្រឿមគ្រឿម និងសុវត្ថិភាព

ការដឹកជញ្ជូនកំហុស និង
ការពារការបកដំឡើប្រព័ន្ធ

វិមានសេលដម្ឋ័	សេចក្តីពន្លំ	ឧបាទរណា
៥. Quality of Life	ពិនិត្យពីផលប៉ះពាល់របស់ IS ទៅលើ សុខុមាលភាពមនុស្ស ឱកាសភាគងារ និង គុណភាពដីវិតភាគងារ	ការបង្កើនប្រសិទ្ធភាពភាគងារ ដោយមិនប៉ះពាល់ជល់ជីវិត ធ្វាល់ខ្ពស់